

ситуації. Термін «позитивне мислення» («positive thinking») з'явився в американському суспільстві в 1952 році, після публікації бестселера Н. Піла «Сила позитивного мислення» («Power of Positive Thinking»). На думку автора, характерною ознакою англо-американського населення є життєрадісне сприйняття світу та оточуючих людей, віра в те, що все буде добре, та прагнення кращого майбутнього. Ці якості закладаються в американців з дитинства та підтримуються упродовж усього життя [8].

З огляду на той факт, що українська культура інтегрується в мультилінгвальний і мультикультурний світ, а «синтез позитивів національної історичної спадщини з новітніми тенденціями розвитку сучасного світу відкриває нові перспективи для взаємодії з іншими культурами» [1, с. 12], особливого значення набуває процес формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови, при якому діалог української та американської культур не припинявся, але сприяв би взаємозбагаченню обох націй.

Висновки із цього дослідження й перспективи подальших досліджень у цьому напрямку. Отже, набуття навичок, що дозволяють майбутнім вчителям англійської мови розуміти відмінності між українською та американською культурами та успішно спілкуватися з носіями англійської мови, не лише дозволить їм вийти за межі особистої культури, принести щось нове в сприйняття світу, характерне українському народу, але при цьому не втратити особистої культурної ідентичності. Перспективу подальших досліджень вбачаємо в розробці та реалізації шляхів формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови в умовах діалогу української та англійської культур.

Література:

1. Бушкова В. В. Основні тенденції взаємодії української та американської культур (соціально-філософський вимір): Дис. канд. філос. наук: 09.00.03 / АПН України; Інститут вищої освіти. – К., 2001. – 196 с.
2. Виссон Л. Русские проблемы в английской речи. Слова и фразы в контексте двух культур / Линн Виссон / Пер. с англ. Изд. 3-е стереотипное. – М.: Р. Валент, 2005. – 192 с.
3. Гончарова О. Формування міжкультурної компетентності студентів немовних спеціальностей в процесі навчання іноземної мови / О. А. Гончарова, А. В. Маслова // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. – Мелітополь: МДПУ, 2010. – С. 7–14.
4. Євсєєва Г. До питання про український менталітет і формування української національної ідеї [Електронний ресурс] / Г. П. Євсєєва, Л. М. Архипенко – Режим доступу до документу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2011-1/doc/1/13.pdf> – Заголовок з екрана.
5. Елизарова Г. Культура и обучение иностранным языкам / Г. В. Елизарова. – СПб.: КАРО, 2005. – 352 с.
6. Місечко О. Готовність майбутніх учителів англійської мови до формування міжкультурної компетентності учнів: постановка проблеми / Ольга Місечко // Наукові записки. – Випуск 128. Серія: Філологічні науки (мовознавство) – Кіровоград: РВВ КПДУ ім. В. Винниченка, 2014. – С. 291–297.
7. Соколовська С. Толерантність як компонент міжкультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови / Соколовська Світлана Володимирівна // Людські цінності і толерантність у сучасному світі: міжконтинентальний діалог інтелектуалів: матер. Міжнарод. наук.-практ. конф., (16 листоп. 2011 р., м. Київ). 2011. – С. 252–258.
8. Peale N. The Power of Positive Thinking / Norman Vincent Peale. – Sixth Edition. New York: Prentice-Hall, Inc., 1953. – 154 p.

УДК 811.11-112:26

У. В. Жорнокуй,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ЛЕКСИКОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена висвітленню актуальних проблем у процесі викладання лексикології англійської мови. Вивчення аналізованого питання постає необхідністю не тільки часу, а й методики, зважаючи на поглиблення міждисциплінарних зв'язків й динамічним поповненням лексичного фонду новими словами й розширенням семантичних полів уже існуючих.

Ключові слова: комунікативна ситуація, лексикологія англійської мови, мовна ієрархія, маркер, етноментальні особливості, словник, фразеологія.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ КУРСА ЛЕКСИКОЛОГИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена освещению актуальных проблем в процессе преподавания лексикологии английского языка. Изучение рассматриваемого вопроса возникает необходимостью не только времени, но и методики, учитывая углубление междисциплинарных связей и динамичное пополнение лексического фонда новыми словами и расширением семантических полей уже существующих.

Ключевые слова: коммуникативная ситуация, лексикология английского языка, языковая иерархия, маркер, этноментальные особенности, словарь, фразеология.

CURRENT PROBLEMS OF TEACHING ENGLISH LEXICOLOGY

The article deals with the topical issues in the teaching of English lexicology. Analyzed question arises to be not only the need of time in the context of the mentioned subject, but also to emphasize the topicality of methodology, especially when the deepening of interdisciplinary connections and continuous dynamic replenishment of the vocabulary are being observed.

The word, as it was already noted, is not a unit that lies apart from the others, and reflects, to some extent, the mental peculiarities of residents who use it everyday. Awareness and consideration of this factor will help the researchers to overcome the problem of lack of knowledge systematization, because understanding of lexical and semantic relationships is not only necessary but essential for understanding the structure of peculiar language and to avoid possible misunderstandings in further interpretation, based on cultural and mental differences. Course of Modern English Lexicology should be studied parallelly with cultural and historical studies of language and Britain in general to reflect the full and ground picture of the functioning of a token that will increase the productivity of the student's understanding. The current program and syllabus of Modern English Lexicology does not provide the study of lexical and phraseological units in such relationships, which would fully reflect the current stage of their development.

Taking into consideration synergetical approach we should also include new topics into the course of Modern English Lexicology, namely those themes and questions which are not gender marked and which are not outlined only through the prism of binary relations in the language.

Keywords: communicative situation, English lexicology, hierarchy, marker, ethnic and mental features, dictionary, phraseology.

Чим досконаліше людина володіє мовою певного народу..., тим краще вона засвоює готові знання, точніше мислить, повніше реалізує свій інтелектуальний потенціал, швидше налагоджує стосунки з іншими людьми.

Актуальність дослідження. Лексика відображає системні відношення, які існують в об'єктивному світі. Завдяки змінам у суспільстві відбуваються і зміни у лексико-семантичній системі: для позначення нових реалій і понять не лише з'являються нові слова, а й уже існуючі розширюють конотацію або набувають цілком нових значень. Усе це і сприяє забезпеченню комунікативних потреб суспільства. Вивчення лексики студентами часто носить досить довільний характер, що не сприятливим фактором у її засвоєнні. Саме тому основна мета, яку повинен ставити викладач курсу лексикології перед собою – це систематизація лексичного матеріалу з метою збільшення продуктивності знань студентів, що висуває нові вимоги до фахової підготовки студентів, які повинні не лише здобути необхідні лінгвістичні знання, а й навчитися бездоганно володіти ними у власному мовленні, що послужить, передусім, умовою формування мовленнєвих навиків. Фахова підготовка здійснюється у процесі викладання всіх лінгвістичних дисциплін, але курс сучасної лексикології в цьому процесі займає особливе місце.

Аналізована проблема є невід'ємною складовою методики викладання сучасної англійської мови (далі АМ) у вищих навчальних закладах і якнайтісніше пов'язана з продуктивністю і якістю знань студентів у рамках інших основних лінгвістичних дисциплін, а отже, й має безпосереднє практичне спрямування. Тому **метою нашого дослідження** є аналіз стану викладання сучасної англійської мови (на матеріалі вивчення лексикології і фразеології) і визначення актуальних проблем, що постають у вузівській методиці, а також можливих шляхів їх розв'язання.

Аналіз останніх досліджень. До аналізу проблем у викладанні лексикології АМ зверталось багато дослідників, що, власне, пояснюється динамічними процесами у мові, яка у кожному новому слові чи його значенні рефлектує нову реалію. Серед праць на цю тематику варто виокремити й студії таких відомих вітчизняних лексикологів, як Г. Б. Антрушина, В. Д. Аракін, В. Б. Арнольд, Л. Г. Верба тощо, та британських науковців, як І. Возерспун, К. Кей, Д. Лі тощо. Спостерігається тенденція до збільшення розвідок, присвячених висвітленню труднощів у викладанні порівняльної лексикології, оскільки популярність останньої значно підвищилась в останнє десятиліття (для прикладу праці І. В. Корунця). Відбувається й чимало спеціалізованих конференцій, де активно обговорюються актуальні проблеми методики викладання курсу лексикології АМ.

Виклад основного тексту. У сучасному вкрай динамічному й складному світі для діяльності людини важлива не стільки сума знань, скільки вміння здобувати знання та відповідно користуватися ними, тобто виленовувати й аналізувати явища, помічати в них суттєве, робити правильні висновки й приймати своєчасні виважені рішення. Тому дуже важливо, щоб майбутні фахівці засвоїли для себе, що мало лише вивчити відповідний лексичний матеріал, треба навчитися вивчене застосовувати на практиці. Ці напрями роботи існують у діалектичній єдності: розвиток мислення й зв'язного мовлення безпосередньо залежать від словникового запасу і навпаки. Більше того, аналіз програми з курсу лексикології АМ показав, що спостерігається значний розрив між шкільним і вузівським курсами. Фразеологія і лексикологія розглядаються як складові однієї дисципліни у контексті шкільної програми, у той час як у вузах ці два розділи не об'єднуються в один, хоча в процесі їх вивчення і встановлюються певні зв'язки та проводяться відповідні паралелі. Подібна диференціація цих дисциплін методологічно не веде до розпорошення, а, навпаки, точніше відображає їх місце в мовній ієрархії (лексичні одиниці належать до лексико-семантичного рівня мови, фразеологія ж і її одиниця – фразеологізм – займають проміжне місце, як-от морфонологія). Для подолання розриву між принципами викладання зазначених курсів у вищій і середній школах необхідний ґрунтовний перегляд і доопрацювання чинних програм. Зміни повинні стосуватися всіх розділів програми з сучасної англійської мови. Ніякою мірою не применшуючи роль інших розділів курсу ізономної мови, але, на нашу думку, саме вивчення лексики і фразеології повинне закласти фундамент мовної освіти особистості, адже досконале володіння лексико-фразеологічними одиницями англійської мови забезпечує, насамперед, функціонування мови як основного засобу спілкування на усіх рівнях.

Поглиблене вивчення згаданої проблеми також зумовлюється й етноментальними відмінностями між двома суспільно-історичними та культурно-освітніми мовними ареалами – англійським й українським. У результаті, загострюється необхідність паралельного викладання курсів лексикології та лінгвокраїнознавства, а також перекладознавства, що сприятиме системності знань студентів і попередить утворення прогалів у процесі усвідомлення закономірностей певних лексичних явищ і безпосереднього впливу на їх розвиток та формування певної нації чи етнічної меншини.

Розриву між шкільною і вузівською освітою поглиблюється й з огляду на надмірний академізм, який все ще притаманний закладам останньої, незважаючи на те що Україна приєдналась до Болонської системи, де особистісно-зорієнтоване навчання – ключова ціль. Для подолання зазначеної проблеми необхідно, насамперед, зменшити кількість студентів в академічних групах, що дасть змогу налагодити діалог, а не односторонній монолог викладача. Вивчення лексикології і фразеології, як і інших розділів САМ, базується на засвоєнні не виключно теоретичних знань, а й на виробленні відповідних умінь та навичок, що досягається, перш за все, використанням системи вправ, які «допомагають студентові разом з набуттям глибоких теоретичних знань виробляти міцні практичні уміння й навички аналізу мовних фактів і явищ, бачити й розуміти їхню специфіку як комунікативних одиниць мови, що служать безпосереднім засобом вираження мислення і волевиявлення людини» [2, с. 47].

Новачки часто реалізують комунікативні потреби, опираючись на уже відомі слова. Для прикладу, речення «Yesterday be in theatre. And friends. Play be good» майже у повній мірі відтворює зміст повідомлення, незважаючи на граматичні помилки (вживання минулого часу і необхідних артиклів, пунктуаційні неточності). Загальний сенс комунікативного повідомлення, отже, передається за допомогою лексики, проте оперування правилами граматики, з іншого боку, є потужним інструментом, адже тільки усвідомлення особливостей граматичної парадигми певного слова покликане сприяти виробленню в студентів умінь і навичок правильного й комунікативно виправданого їх уживання у власному мовленні.

Студент, усвідомлюючи комунікативну силу засвоєної лексики, передбачувано буде прагнути засвоїти ще більшу кількість слів, вважаючи, що чим більше слів він знає, тим повніше й експресивніше зможе висловити свою думку. Проте довгі списки слів, які відтворює пам'ять, не завжди контекстуально «вписуватимуться» у необхідне комунікативне повідомлення.

Беручи до уваги зростаючу популярність синергетизму, і, у результаті, переосмислення існуючого бінарності в мові як ідентифікатора категорій «правильне / неправильне», «дозволене / заборонене», «нормальне / ненормальне» тощо, особливо актуальним постає питання гендерного маркування лексики, й необхідність його винесення окремою проблемою

в курсі англійської лексикології. Наприклад, лексема «*air stewardess/steward*» все частіше у словниках маркується як «*outdated*», а замість неї пропонується вживати синонімічне «*flight assistant*», зважаючи на те, що це іменник спільного роду, а тому є більш нейтральним відповідником. Таким чином, активізація використання подібних слів мотивована, у першу чергу, посиленням глобалізації, а, отже, й пошуком найадекватніших еквівалентів, без прив'язки до статі, а також проявом лояльності в рамках популярної сьогодні концепції «статево-сексуальної ідентифікації».

Часто викладачі помилково вважають, що перший крок до вирішення зазначеної проблеми є використання English-English словників, а не англо-українського, адже саме у перших можна знайти приклади вживання у реченнях, типові моделі слововживання та варіанти поєднання з іншими одиницями мови необхідної лексеми. Дуже важливо, щоб студенти усвідомили, що слова у мові існують не ізольовано, а у певних взаємовідносинах одне з одним, утворюючи при цьому відносно стійке єдине ціле, що можливе лише за умови існування певних відношень – парадигматичних і синтагматичних. Саме розуміння студентами цих відношень і повинне сприяти усвідомленню ними місця й ролі слова не лише як одиниці лексико-семантичної системи, а й у мовній ієрархії взагалі. Очевидно, отже, що використання не тільки English-English, а й двомовних словників повинно перетворитись у своєрідний рефлекс, оскільки є доволі ефективним у виробленні цінних навиків.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Слово, як уже зазначалось, не є одиницею, яка стоїть окремо від інших, а відображає, до певної міри, ментальні особливості народу, у мові якого воно функціонує. Усвідомлення і врахування цього фактору дасть змогу подолати проблему відсутності систематизації знань, а саме розуміння суті лексико-семантичних взаємозв'язків необхідне для усвідомлення їх комунікативної ролі і функціонального призначення. Курс лексикології АМ необхідно вивчати паралельно з лінгвокраїнознавством, історією мови й Британії загалом з метою відображення цілкової картини функціонування певної лексеми, що збільшить продуктивність її засвоєння студентами. Діюча ж програма з сучасної англійської мови не передбачає вивчення лексико-фразеологічних одиниць у таких взаємозв'язках, що пояснюється пануючими на час її виходу тенденціями вивчення цих одиниць, і не задовольняє достатньо мірою сучасних потреб фахової підготовки в галузі іноземної філології.

Таким чином, систематизація засвоєних лексем повинна відбуватись за схемою: ознайомлення – закріплення на практиці – запам'ятовування – відтворення і використання. Якщо один із цих етапів був пронівельований, то продуктивність вивчення певного тематичного прошарку лексики студентами знижується, або призводить до невміння правильно застосовувати лексему в контексті певної комунікативної ситуації. Саме розуміння студентами системних відношень і повинне сприяти усвідомленню ними місця й ролі слова не лише як одиниці лексико-семантичної системи, а й у мовній ієрархії взагалі.

Література:

1. Актуальні проблеми дослідження граматики та лексикології: Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції: 4-5 жовтня 2006 р. / МОНУ; Вінницький держ. педагогічний ун-т ім. Михайла Коцюбинського; Редкол.: П. С. Дудик, М. І. Степаненко, А. В. Костюк та ін. – Вінниця, 2006. – 252с.
2. Богдан М. М., Власенко В. В., Конторчук Г. К. Сучасна українська літературна мова. Лексичний, фонетичний і граматичний аналізи: Навчально-методичний посібник / М. Богдан та ін. – Житомир, 2001. – 135 с.
3. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови: Підручник для ін-тів і фак. інозем. мов / М. І. Мостовий. – Харків: Основа, 1993. – 256 с.
4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології = Problems of typological and quantitative lexicology / [наук. ред.: В. Каліущенко, Р. Кьолер, В. Левицький]. – Чернівці: Рута, 2007. – 311 с.
5. Теоретична й практична лексикологія сучасної англійської мови: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / С. І. Гороть [та ін.]. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 419 с.
6. Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English / Jim Scrivener. – Oxford: Macmillan, 2006. – 416 p.

УДК 81'373.613'373.43=111:796

А. О. Жупник,

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

АНАЛІЗ АНГЛІЦИЗМІВ ЯК НАЙЧИСЛЕННІШОЇ ГРУПИ НЕОЛОГІЗМІВ СПОРТУ

Стаття присвячена аналізу неологізмів серед складу запозичень з англійської мови. Феномен англіцизму викликає пожевнений інтерес лінгвістів усіх країн світу, а у випадку з Іспанією, вплив англійської мови є найпомітнішим і тому слід приділяти йому належну увагу. Ми сконцентрували увагу на спортивному мовленні, оскільки це семантичне поле для великої кількості англіцизмів. Важливим завданням аналізу є виявлення неологізмів серед загального складу англіцизмів спортивного дискурсу періодичних іспанських видань.

Ключові слова: англіцизм, неологізм, гібрид, семантична неологія, формальна неологія, вроджений еквівалент, лексичне запозичення, структурна калька, дослівна калька, концептуальна калька, семантичне запозичення, інтернаціоналізм, хибні запозичення, псевдо англіцизми.

АНАЛИЗ АНГЛИЦИЗМОВ КАК САМОЙ МНОГОЧИСЛЕННОЙ ГРУППЫ НЕОЛОГИЗМОВ СПОРТА

Статья посвящена анализу неологизмов в составе слов иностранного происхождения с английского языка. Феномен англицизма вызывает интерес лингвистов всех стран мира, а в случае с Испанией, влияние английского языка является очень заметным и поэтому следует предоставлять ей достаточно внимания. Мы сконцентрировали внимание на спортивной лексике, поскольку это лексическое поле для большого количества англицизмов. Важным заданием является выявление неологизмов среди общего состава англицизмов спортивного дискурса испанских периодических изданий.

Ключевые слова: англицизм, неологизм, гибрид, семантическая неология, формальная неология, врожденный эквивалент, лексическое заимствование, структурная калька, дословная калька, концептуальная калька, семантическое заимствование, интернационализм, ошибочные заимствования, псевдо англицизмы.

ANALYSIS OF ANGLICISMS AS THE MOST NUMEROUS GROUP OF SPORTS NEOLOGISMS

The article deals with the neologisms borrowed from English. Anglicism phenomenon attracts linguists' great attention around the world. Considering Spain, English influence is the most noticeable, therefore this phenomenon should be appropriately investigated. The attention is concentrated on sports speech, as this is a semantic field for a great amount of Anglicisms. An important task of the analysis is to single out neologisms out of Anglicisms in the sports discourse of Spanish periodicals.